

Birgir Arge, yvirlækni:

-Pengarnir til sjúkrahúsverkið mugu koma flest møguligum til góða

-Tað er skyldan hjá læknum, tænaðufólki o.ø. at gera politikarunum greitt, at skal tú reka eitt sjúkrahúsverk við tí setningi fyrri eygð at varðveita arbeidsplass, so hevur tað ofta við sær ein yvirkapacitet og ein ineffektivitet, sum ger tað dýrt at reka eitt sjúkrahúsverk.

Politikarin hevur tá skyldu til at ansa eftir, at peningurin hjá skattaborgaranum verður umsitin á ein slíkan hátt, at hann kemur flest møguligum til góða.

Hetta sigur Birgir Arge, yvirlækni. Vit hava spurt hann, um vit eiga at varðveita smáu sjúkrahúsini út frá tí veruleika, at tey hava stóran týðning sum arbeidsplass?

-Eitt sjúkrahúsverk skapar arbeiði. At hava eitt sjúkrahúsverk fyrri at

varðveita arbeidsplassini meini eg principielt er skeivt, tí tað oftani hevur

við sær ein yvirkapacitet og ein ineffektivitet, og at tað verður alt ov dýrt.

-Eg meini tað er skyldan hjá læknum, tænaðummonnum at gera politik-

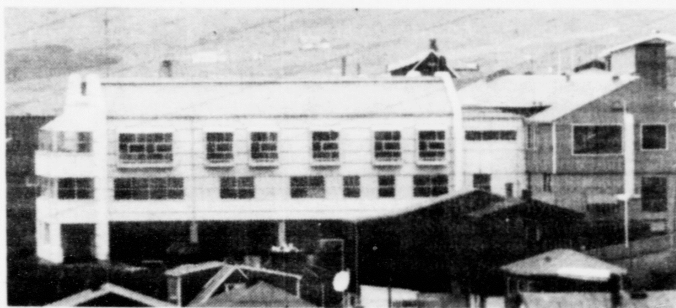
-Vit mugu fáa sum mest burtur úr tilfeinginum heldur Birgir Arge

arunum hetta greitt, og at tað er politikarin, sum síðani hevur skyldu til at ansa eftir, at peningurin hjá skattaborgaranum verður umsitin á ein slíkan hátt, at hann kemur flest møguligum til góða.

-Nú færri pengar eru til taks í samfelagnum, held-

ur tú tá, at tað er umráðandi at hava í hvussu er eitt vørvirkandi sjúkrahús, heldur enn at spjæða resursurnar yvir trí smærri sjúkrahús?

-Um tú ikki roynir at definera uppgávurnar hjá sjúkrahúsverkinum er

Suðuroyar Sjúkrahús

Klaksvíkar Sjúkrahús

er broytt. Nú arbeiða maður og kona ofta úti, so tann parturin at røkta tey gomlu og sum ofta hvíldi á dótur og næstringar er nú vorðin ein samfelagsuppgáva.

Birgir Arge heldur tískil, at vit verða vit noydd at hyggja eftir, hvat vit brúka okkara tilfeingi til.

Figging og nýløgur

-Ein verður alla tíðina noyddur at tillaga seg til tær broyttu umstøðurnar lutvíst í samfelagnum og lutvíst í sambandi við, hvat hendir á tí medisinska og tekniska økinum. Tað hevur m.a. havt við sær, at innleggingartíðirnar gerast styttri og styttri, og samstundis kanst tú víðgera alt fleiri sjúkur og sjúklingar ambulat.

Vit ein samsvarandi tí gera nýløgur innan fyrri sjúkrahúsverkið, so verður ein noyddur til at hyggja eftir, hvussu ein skal figgja hesar lögur.

Birgir Arge vísir ár, at í 70-80-árunum hevur ein kunnað hækkað skattirnar

automatiskt. Tað hevur verið nokk bara at krevja tól, læknar ella sjúkraisystir og ein hevur fingið tað. Hetta er so figgjað gjøgnum skattahækkingar. Tann vegurin kann so ikki brúkast longur hvørki her ella aðrastaðni.

-Ein annar møguleiki, sigur Birgir Arge víðari, er kanska at taka pengar frá øðrum stovnum og tríði møguleikin, sum ein gongur eftir flestu staðni, er at rationalisera innan sjúkrahúsið. Tá ein sær, at eini 70-80% av kostnaðinum er starvsfólkalønir, so ganga rationaliseringarnar fram á tann hátt, at ein oftani stongir songjardildir, styttri innleggingartíðirnar og víðger alt fleiri sjúklingar ambulat.

Niðurliggja akuttu vaktfunctiónina

Vit spurdu Birgir Arge, hvussu gongdin hevur verið í Svøríki í so máta? Hann sigur, at gongdin hevur verið tann, at tey smáu sjúkrahúsini stríðast fyrri at yvirleva. Í Svøríki er ein komin fram til, at

orkan, sum verður lögð í at hava at akuttusjúkrahús, tað at kunna taka ímóti bráferingssjúklingum, er alt ov stór í øllum samfelagnum. Hetta er nakað sum politikararnir fyrst nú eru vornir greiðir yvir, og á summum plássum hevur ein tí eisini niðurlagt ta akuttu vaktfunctiónina.

Birgir Arge vísir á, at fyrri at tey smáu sjúkrahúsini skulu klára seg, so verða tey noydd til at finna upp á at gera okkurt annað.

-Eg kann nevna eitt dømi frá Landskrona. Har hava tey hesi seinastu fimm árin tikið ímóti sjúklingum frá stórum parti av Svøríki, og hava gjørt skurðviðgerðir fyrri brokk, mjadnar og knø.

Í heila tikið er hetta eitt ógvuliga eynt evni, tí at fólk vilja ikki av við hesi smáu sjúkrahúsini m.a. tí at tey oftani umboða trygg-leika umframt at tey oftani eru eitt arbeidsplass fyrri konufólk. Og úti í landsbygðini í Svøríki hava sjúkrahúsini eina týðandi uppgávu við at geva konufólk arbeiði.

Birgir Arge heldur, at ein um somu tíð má siga, at soleiðis sum menningin er á tí medisinska økinum, so verða teir, sum verða róptir serlæknar í dag, at vita meira um eitt alt minni øki. Tað er eingin lækni í dag, sum einsamallur kann arbeiða sum t.d. Pauli Dahl gjørdi fyrri 50 árum síðani. Í dag mugu fleiri læknar arbeiða saman um sjúklingin fyrri at kunna varðveita kvalitetin.

Mugu hyggja eftir uppgávinum

Vit spurdu Birgir Arge, hvat hann heldur fer at henda innan okkara sjúkrahúsverk komandi árin?

-Soleiðis sum eg havi skilt tað, so hevur Landsjúkrahúsið í prinsippinum orku til at dekkja allar Føroyar. Í ársfrágreiðingini frá Landssjúkrahúsinum fyrri 1992 verður sagt, at um Landssjúkrahúsið fær einar 10 mill. kr. áfrat, so klárar tað at taka ímóti øllum akuttum sjúklingum, og tey klára eisini

at taka ímóti øllum sjúklingum, sum standa á biðlista.

-Heldur tú tað er rætt at varðveita verandi sjúkrahús í Klaksvík og á Tvøroyri út frá yniskinum um at varðveita trygdina?

-Skulu tey sjúkrahúsini varðveitast, so eiga vit at hyggja eftir, hvørjar uppgávur tey skulu taka sær av, og eg haldi eisini, at ein eigur at hyggja eftir, hvørjar læknar, ið skulu røkta hesi sjúkrahúsini.

Tá tað verður tosað um ta medisinsku menningina, so er tað ikki ógjørligt at ímynda sær eina gongd sum hesa: Ein sjúklingur búsetur í t.d. Sumba fær ein blóðpropp í hjartað, og hann verður innlagdur á Suðuroyar Sjúkrahús. Har verður tikið EKG, hjartabilæt og röntgenmyndir og ein tá hevur ta neyðugu teknologitina, so kunnu hesar myndir flytast til Havnar við digitalteknikk. Tá kann ein serlækni á Landssjúkrahúsinum siga, um hesin sjúklingurin hevur fingið

henda blóðproppin og leiðbeina læknan á staðnum, hvat tann rætta víðgerðin er. Tað er avgerandi, at henda víðgerð verður givin so tidliga sum gjørligt - tað snýr seg ikki um dagar men um tímar - fyrri at kunna steðga víðari gongdini av einum hjartaskaða. Eftir at víðgerðin er byrjað, og tað ber til at flyta sjúklingin, kann hann so flytast til Havnar til víðari víðgerð.

Birgir Arge heldur tí, at okkurt virksemt á sjúkrahúsinum í Klaksvík og á Tvøroyri eigur at halda fram, men neyvan undir tí formi tað er í dag.

-Meinar tú harvið, at tey bæði sjúkrahúsini úttan fyrri Havnina í minni mun skulu virka sum verulig sjúkrahús samanbortið við í dag?

-Eg haldi, at vit eiga at seta okkum spurningin: hvørjar uppgávur skal tað føroyska sjúkrahúsverkið røkja og hvar skulu tær gerast. Ikki fyrr enn tað er gjørt ber til at svara hasum spurninginum.